

**Säästva arengu eesmärgid,
õiglase muutuse põhimõtted
ja sooline võrdõiguslikkus**

1 KAOTADA KÕIKJAL
VAESUS

2 KAOTADA
NÄLJAHÄDA

3 TERVIS JA
HEAOLU

4 KVALITEETNE
HARIDUS

5 SOOLINE
VÕRDIGUSLIKKUS

6 PUHAS VESI JA
SANITAARIA

7 JÄTKUSUUTLIK
ENERGIA

8 TÖÖHÕIVE JA
MAJANDUSKASV

9 TÖÖSTUS, UUENDUS
JA TARISTU

10 EBAVÕRDSUSE
VÄHENDAMINE

11 JÄTKUSUUTLIKUD
LINNAD JA ASUMID

12 SÄÄSTEV TOOTMINE
JA TARBIMINE

13 KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED MEETMED

14 OOKEANID JA
MERERESSURSID

15 MAA
ÖKOSÜSTEEMID

16 RAHUMEELSED JA
KAASAVAD
INSTITUTSIOONID

17 ÜLEILMNE
KOOSTÖÖ

5

SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS

5.1 Lõpetada kõikjal naiste ja tütarlaste diskrimineerimine mis tahes kujul.

5.2 Teha lõpp mistahes kujul esinevale naiste ja tütarlaste vastasele vägivallale avalikus ja erasektoris, sealhulgas inimkaubandusele ja seksuaalsele ning muul viisil ärakasutamisele.

5.3 Teha lõpp kahjulikele tavadele, näiteks laste ja noorukite abielud ning sundabielud ja naiste suguelundite moonutamine.

5.4 Tunnustada ja väärtustada tasustamata hooldamist ja kodutöid, osutades avalikke teenuseid, tagades taristu ja sotsiaalkaitse ning propageerides riigis sobival viisil kohustuste jagamist leibkonnas ja perekonnas.

5.5 Tagada, et naistel on võrdsed võimalused täielikult ja tõhusalt osaleda poliitikat, majandust ja avalikku elu käsitlevate otsuste tegemises kõikidel tasanditel.

5.6 Tagada seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste üldine kättesaadavus ning reproduktiivtervisega seonduvad õigused kooskõlas rahvusvahelise rahvastiku- ja arengukonverentsi ning Pekingi tegevusprogrammiga ning nende järelkonverentside aruannetega.

5.a Viia läbi reformid, et tagada naistele võrdne õigus majandusressurssidele ning juurdepääs maaomandile ja maa üle otsustamisele ning muus vormis varale, finantsteenustele, pärandile ja loodusvaradele kooskõlas siseriiklike seadustega.

5.b Suurendada võimalusi avardava tehnoloogia, eelkõige info- ja sidetehnoloogia kasutamist naiste mõjuvõimu suurendamiseks.

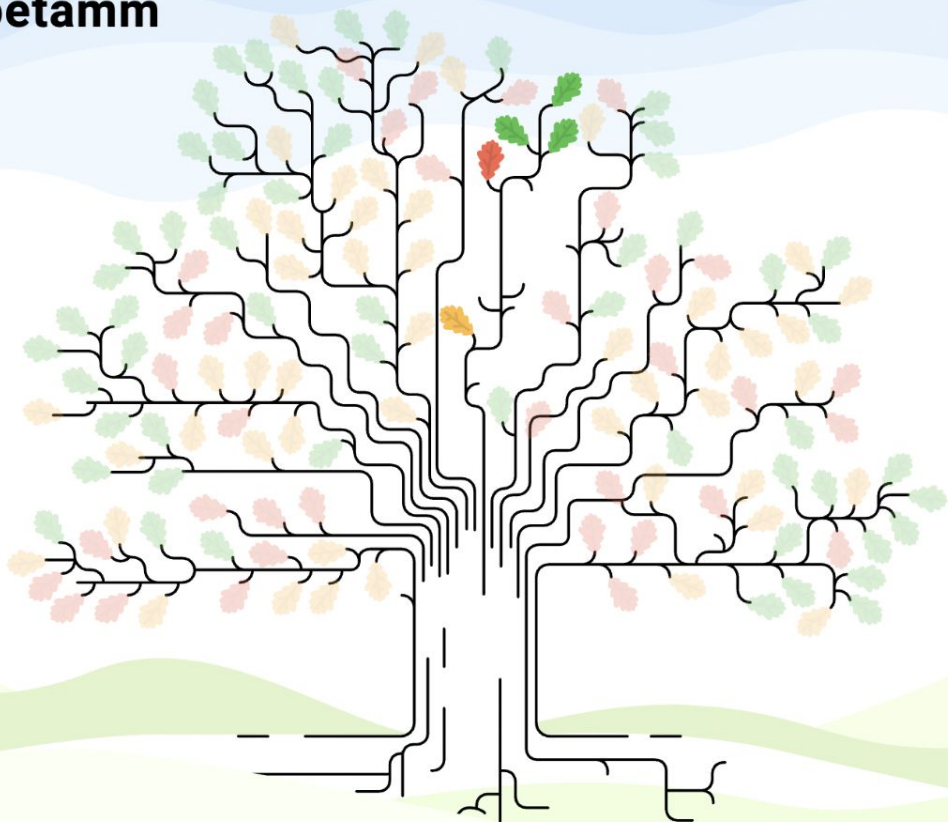
5.c Võtta vastu ja tugevdada usaldusväärseid tegevuspoliitikaid ja rakendusakte soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu tagamiseks kõikidel tasanditel.

2020. aasta aruande alusel on Eesti tugevusteks kvaliteetne ja kättesaadav haridus, tõhus tervishoiukorraldus, kõrge tööhõive ning suur taastuenergia osatähtsus energia lõpptarbimises.

Peamised ülesanded, mille osas tuleb jätkuvalt pingutada, on soolise võrdsuse saavutamine, naiste ja puuetega inimeste vaesusriski vähendamine, inimeste tervisenäitajate parandamine, tõhusa jäätmekäitluse ning jäätmete ringlusevõtu tagamine, kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine ja looduse mitmekesisuse hoidmine.

Tõetamm

 Eesmärk on täidetud

 Liigutakse oodatava tulemuse poole

 Ei liiguta oodatava tulemuse poole

SIDUS ÜHISKOND

Kui sõbralik on Eesti ühiskond? Sidusa ühiskonna aluseks on üksteist toetavad vabad inimesed, kes tegutsevad oma ühiste eesmärkide saavutamiseks demokraatlikult. Ühiskond on sidus, kui kõiki inimesi koheldakse nende soost, vanusest, rassist, etnilisest kuuluvusest, perekonnaseisust või elukohast sõltumata eelarvamusteta ja võrdselt. Igal inimesel on võimalus osaleda täisväärtuslikult ühiskonna elus, töötada, ennast teostada ja olla majanduslikult aktiivne. Ühiskonnarühmad peavad üksteisest lugu, neil on koos sõbralik ja turvaline olla.

Säästva areng strateegia

Määratlemata koda

2021: 5,29

HEAOLU

+

VÄLISPOLIITIKA

+

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS JA ETTEVÕTLUS

+

PÕLLUMAJANDUS JA KALANDUS

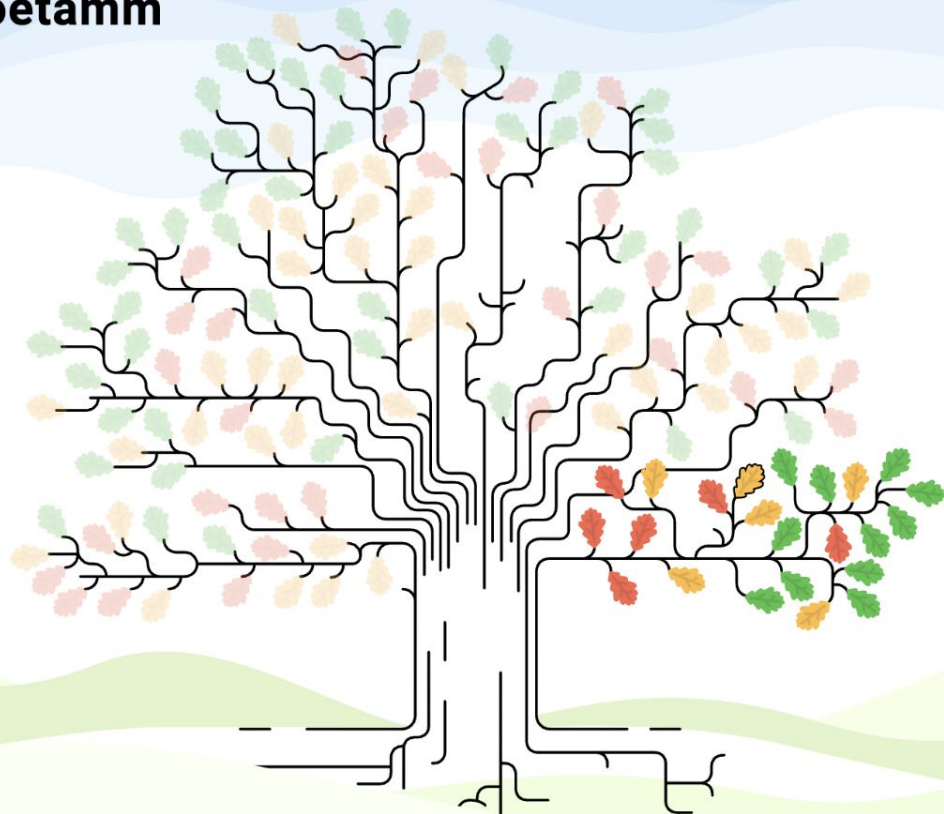
+

TRANSPORT

+

Tõetamm

 Eesmärk on täidetud

 Liigutakse oodatava tulemuse poole

 Ei liiguta oodatava tulemuse poole

HEAOLU

Soolise võrdõiguslikkuse indeks

Indeks mõõdab sugude võrdsust EL-i riikides kuues põhivaldkonnas: võim, aeg, teadmised, tervis, raha ja töö. Võrdõiguslikkust hinnatakse sajapunktskaalal, kus 1 tähendab täielikku ebavõrdsust ja 100 täielikku võrdsust meeste ja naiste vahel.

2018: 60,7 väärtuspunkti

väärtuspunkti

Allikas: Euroopa soolise võrdõiguslikkuse instituut

Vaata täpsemalt

1 KAOTADA KÕIKJAL
VAESUS

2 KAOTADA
NÄLJAHÄDA

3 TERVIS JA
HEAOLU

4 KVALITEETNE
HARIDUS

5 SOOLINE
VÕRDIGUSLIKKUS

6 PUHAS VESI JA
SANITAARIA

7 JÄTKUSUUTLIK
ENERGIA

8 TÖÖHÕIVE JA
MAJANDUSKASV

9 TÖÖSTUS, UUENDUS
JA TARISTU

10 EBAVÕRDSUSE
VÄHENDAMINE

11 JÄTKUSUUTLIKUD
LINNAD JA ASUMID

12 SÄÄSTEV TOOTMINE
JA TARBIMINE

13 KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED MEETMED

14 OOKEANID JA
MERERESSURSID

15 MAA
ÖKOSÜSTEEMID

16 RAHUMEELSED JA
KAASAVAD
INSTITUTSIOONID

17 ÜLEILMNE
KOOSTÖÖ

Selleks, et tagada õiglus...

*“Kiired muutused elu- ja
ühiskonnakorralduses on ohtlikud, sest
enam kannatavad nendest juba
nõrgemal positsioonil olevad
ühiskonnagrupid”*

*“Kiired muutused elu- ja
ühiskonnakorralduses on hädavajalikud,
sest kui me neid ei tee, kannatavad
kõige enam juba nõrgemal positsioonil
olevad ühiskonnagrupid”*

Õiglane üleminek - õiglane muutus

- *Elujõulise, õiglase ja vastupidava ühiskonna kujundamiseks on vaja terviklikku, väärtuspõhist ja inimkeskset lähenemist, mis tegeleb ka juba kujunenud ebaõigluse vähendamise ja tasakaalustamata võimusuhte tasakaalustamisega.*
- *Ühiskondlik muutus ja liikumine kliimakindluse poole on võimalik kui luua tugevad seosed sotsiaalsete ja keskkondlike eesmärkide vahel. Kliimapoliitika kujundamisel peab teadvustama selle sotsiaalmajanduslikku mõju, **kliimaeesmärke ei saa süüdistada sotsiaalse ebavõrduse loomises.** Ebavõrdsust on põhjustanud pigem laialt levinud jätkusuutmatud kasvumudelid.*

<https://caneurope.org/just-transformation-vision-principles/>

Õiglase muutuse põhimõtted

1. Pikaajaline visioon ja siduvad sihid sotsiaal-majandusliku ja keskkondliku vastupidavuse saavutamiseks
2. Koos kõigi osalistega ja kõigile osalistele loodud detailne teekaart eesmärkide poole liikumiseks
3. Sotsiaalpartnerid kui sotsiaaldialoogi võtmetegijad, kollektiivlepped tööstuses ja ettevõtetes
4. Vastupidavus majanduse mitmekesistamise kaudu, sotsiaalsete eesmärkide sidumine kliimaeesmärkide ja keskkonnakaitsega
5. Soolise aspekti arvestamine kõigis õiglaseks üleminekuks loodud poliitikates, plaanides ja projektides
6. Elukvaliteedi, keskkonna ja võimalustega seotud ebavõrdsuse, kliimamuutuste ja selle mõjutajatest põhjustatud ebaõigluse vähendamine
7. Nii avalikest kui eraallikatest võimaldatud ressursside võimendamine ja ümberjagamine
8. Globaalset muutust silmas pidav kohalik plaani seadmine ja tegutsemine
9. Säästva arengu ja ringluse põhimõtted tootmises ja tarbimises
10. Otsene abi õiglase ülemineku toetamiseks arenguriikides

**Kuidas arvestada soolist aspekti õiglaseks
üleminekuks loodud poliitikates, plaanides ja
projektides?**